ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΤΖΟΓΟ
ΕΛΠΙΔΕΣ ΚΑΙ ΟΝΕΙΡΑ ΠΟΥ ΧΡΕΩΚΟΠΗΣΑΝ

Οκτώβριος 2016

Αντώνης Πάριος, Κοινωνικός λειτουργός,
Οικογενειακός Θεραπευτής, Σύμβουλος Εξαρτήσεων

Ταξινόμηση κατά DSM

- Η παθολογική ενασχόληση με τα τυχερά παιχνίδια ταξινομείται στην ομάδα των **διαταραχών του Ελέγχου των Παρορμήσεων**.
- Χαρακτηρίζεται από την αδυναμία του ατόμου ν' αντισταθεί στην παρόρμησή του, να κάνει κάποια πράξη που είναι βλαβερή για τον ίδιο και ενδέχεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις σε άλλους.
- Πριν την πράξη συνήθως το άτομο νιώθει μια αυξανόμενη ένταση, διέγερση, ευφορία.
- Κατά την εκτέλεσή της ευχαρίστηση, ικανοποίηση, ανακούφιση.
- Στο τέλος της πράξης αμφιθυμικά συναισθήματα.

Ψυχαγωγικός –ελεγχόμενος τζόγος

Χαρακτηριστικά ψυχαγωγικού τζόγου:

- Χαμηλός βαθμός ρίσκου.
- Μικρή επένδυση σε χρόνο, συχνότητα και διάρκεια .
- Προκαθορισμένα όρια: χρηματικά ποσά ανάλογα των οικονομικών δυνατοτήτων του ατόμου.
- Παίξιμο μαζί με συγγενικά ή φιλικά πρόσωπα με κύριο στόχο τη διασκέδαση και λιγότερο το κέρδος.
- Δεν δημιουργείται εμμονή, να πάρω πίσω τα χαμένα χρήματα.
- Δε δανείζομαι για να παίξω.

Βασικές κατηγορίες τυχερών παιχνιδιών

Ενδεικτικά:

- **Παιχνίδια τύχης** (λοταρίες, ρουλέτα, ηλεκτρονικά μηχανήματα, φρουτάκια, κίνο, ζάρια κ.α.) Ο παίκτης δεν ασκεί κανενός είδους έλεγχο στις πιθανότητες κέρδους.
- **Παιχνίδια δραστηριοτήτων** (αθλητικά στοιχήματα, χρηματιστήριο, ιπποδρομίες, πόκερ, blackjack κ.α.). Ο παίκτης παρά τις δεξιότητές του (skills) έχει υψηλό ρίσκο για το κέρδος.

Λανθασμένες αντιλήψεις: Ψευδαίσθηση του ελέγχου (Brown, Schaffer 2009-12)

Ενδεικτικά:

- Μπορεί να προβλεφθεί το αποτέλεσμα
- Ικανότητα να επηρεάσουν το αποτέλεσμα.
- Απόδοση των νικών (κερδών) στις δεξιότητες. Τείνουν να θυμούνται τα μικρά ή μέτρια κέρδη και ξεχνούν τα μεγάλα ποσά που χάνονται.

Λανθασμένες αντιλήψεις : Ψευδαίσθηση του ελέγχου -2

- **Μαγική σκέψη**: τα κέρδη είναι αποτέλεσμα ιδιαίτερου χαρίσματος, δηλ.αίσθηση σημαντικότητας,δύναμης ελέγχου και κατάληξης αποτελέσματος.
- **Προλήψεις και ιεροτελεστίες**: συγκεκριμένες κερδοφόρες ημέρες τύχης, μαγικό νούμερο, συγκεκριμένο ρούχο της τύχης, φυλαχτά, γούρια ,τυχερό πρακτορείο κ.α
- **Προσωποποίηση του μηχανήματος**: ανάπτυξη ενός συστήματος πίστης για το κέρδος.Το μηχάνημα σε συγκεκριμένη ώρα/ημέρα ξεπληρώνει, επιβραβεύει και σπάνια τιμωρεί.

Κοινωνικο-δημογραφικά στοιχεία

- Η έναρξη τοποθετείται περίπου **στην εφηβεία** αλλά η πλειοψηφία **αναζητά θεραπεία** μεταξύ **34-45 ετών**.
- Οι περισσότεροι παθολογικοί παίκτες είναι **άντρες**. Οι **γυναίκες** κυμαίνονται **15-20%.**
- Είναι σύνηθες να μην προσδιορίζουν σε ποιά ηλικία έχασαν τον έλεγχο και ανέπτυξαν εμμονική συμπεριφορά.

Διαδίκτυο: Χρήση-στοιχηματισμός εφήβων

ESPAD 2015 → (15-16 ετών)

- 30% Δευτέρα έως Πέμπτη, χρήση 4 ώρες την ημέρα.
- 20% Παρασκευή έως Κυριακή, χρήση 6 ώρες την ημέρα (κοινων. Δικτύωση, κατέβασμα μουσικής, ταινιών, προγραμμάτων)
- 1 από τα 8 αγόρια στοιχηματίζει και περίπου το 6-6.5% τακτική ενασχόληση με τζόγο.

Διαγνωστικά κριτήρια προβληματικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια -1

(DSM IV.TR, ICD-10)

Ενδεικτικά:

- Έντονη ενασχόληση με τον τζόγο
- Ανάγκη να παίζει συνεχώς αυξανόμενα ποσά χρημάτων για να επιτύχει την επιθυμητή συγκίνηση.
- Επανειλημμένες ανεπιτυχείς προσπάθειες να ελέγξει, να ελαττώσει ή να διακόψει τον τζόγο.
- Ψυχολογικά διακατέχεται από αίσθημα αδυναμίας, κούρασης, πονοκεφάλους, έντονη ανησυχία, μείωση της όρεξης για φαγητό, διακεκομμένο ύπνο, μειωμένη ερωτική επιθυμία κ.α.
- Παίζει για να “ξεφύγει” από τα προβλήματά της καθημερινότητας.

Διαγνωστικά κριτήρια προβληματικής ενασχόλησης με τα τυχερά παιχνίδια -2

- Αφού χάσει επιμένει για να κερδίσει τα χαμένα (κυνήγι των χαμένων ποσών)
- Λέει ψέματα για να αποκρύψει την έκταση της οικονομικής κατάστασης (αλλεπάλληλα δάνεια, συσσώρευση χρεών)
- Έχει εμπλακεί μερικές φορές σε παράνομες ενέργειες
- Ενδέχεται να βάλει σε κίνδυνο μία σημαντική συναισθηματική, φιλική σχέση. Υπολειτουργεί στην εργασία (απουσίες, αργοπορία κ.α)
- Επαφίεται στους άλλους να δώσουν χρήματα για να ανακουφιστεί από την κατάσταση που προκλήθηκε.

Βασικά στάδια ενασχόλησης προβληματικού τζόγου

(Parker, Fisher, Griffiths 2010-11)

ΣΤΑΔΙΟ ΚΕΡΔΟΥΣ

Ενδεικτικά:

- Αρχική ¨πειραματική¨ ενασχόληση με έντονη συγκίνηση, ενθουσιασμό & σωματική διέγερση
- Μερική απόσταση από τις καθημερινές ασχολίες
- Εκλογίκευση των απωλειών ως ατυχίες
- Τα μικρά κέρδη ενισχύουν την εικόνα του εαυτού
- Πιστεύει ότι διαθέτει αυξημένες δεξιότητες και είναι πιο ισχυρός από τζόγο ώστε να τον ελέγχει, κατευθύνει και τέλος νικήσει .

Βασικά στάδια ενασχόλησης προβληματικού τζόγου

ΣΤΑΔΙΟ ΑΠΩΛΕΙΩΝ

Ενδεικτικά:

- Αυξανόμενος χρόνος ενασχόλησης
- Αύξηση των χρηματικών ποσών
- Αύξηση των απωλειών, σταδιακή απώλεια του ελέγχου
- Παίζει κρυφά και αποκρύπτει ότι χάνει σημαντικά ποσά
- Μειωμένη παραγωγικότητα στην επαγγελματική εργασία
- Απομακρύνεται από το κοντινό περιβάλλον και κάνει παρέα με τζογαδόρους

Βασικά στάδια ενασχόλησης προβληματικού τζόγου

ΣΤΑΔΙΟ ΑΠΕΛΠΙΣΙΑΣ

Ενδεικτικά:

- Ολική απώλεια του ελέγχου. Κοινωνική απόσυρση, απομόνωση. Ο τζόγος ως ρυθμιστής καθημερινότητας.
- Εγκλωβισμός στον φαύλο κύκλο ¨το κυνήγι των χαμένων χρημάτων.¨
- Απομάκρυνση και αδιαφορία για ότι δεν σχετίζεται με τον τζόγο
- Κύρια απασχόληση , η ανεύρεση χρημάτων για να συνεχίζει να παίζει
- Πιθανή εκδήλωση παραβατικών συμπεριφορών
- Ευμετάβλητο συναίσθημα και συχνά αδιεξόδου με πιθανή ανάπτυξη καταθλιπτικών στοιχείων και αυτοκτονικών σκέψεων

Πως αισθάνεται ο παίκτης κατά την διάρκεια του παιχνιδιού

(Parker, Brown 2010)

Ενδεικτικά:

- Απόλυτη αφοσίωση στο παιχνίδι – τίποτα δεν αποσπά την προσοχή (χώρος-χρόνος- εσωτερική ατμόσφαιρα)
- Ενθουσιασμός & σωματική διέγερση που μπορεί να εκδηλωθεί με έντονο άγχος, αγωνία, ταχυκαρδία, έντονη συγκίνηση με στιγμιαία συναισθηματική εκφόρτιση
- Ασύμφωνος-παράλογος εσωτερικός μονόλογος για ποντάρισμα
- Εμφάνιση προληπτικής συμπεριφοράς(ψευδαίσθησης ελέγχου), και υπέρμετρος εγωισμός προκειμένου να αυξηθεί η πιθανότητα του κέρδους.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

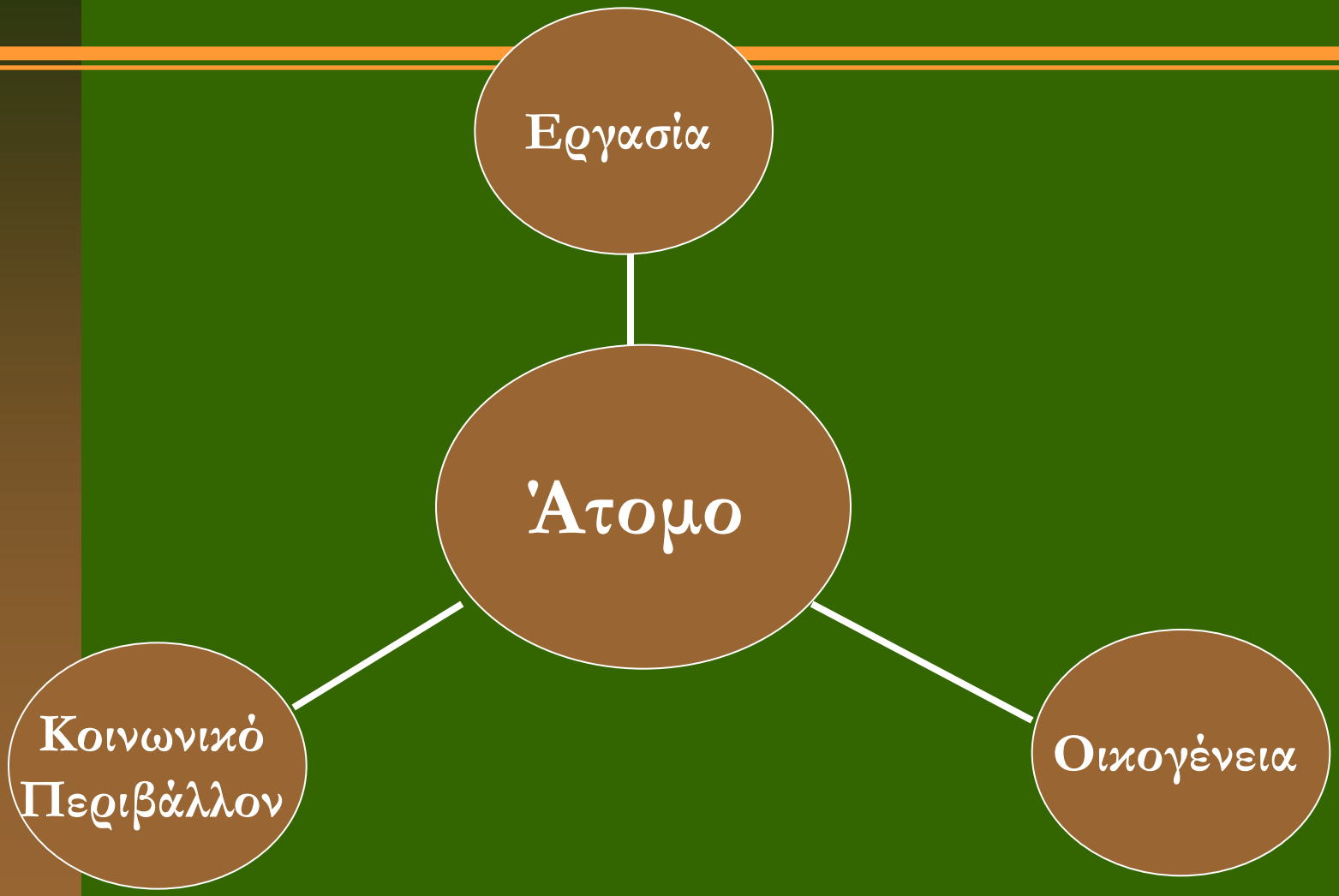

Θεραπευτικές διαδικασίες για αποχή

Ενδεικτικά:

- Σχέδιο για μείωση της εμμονικής συμπεριφοράς (επιθυμίας να παίξει).
- Διερεύνηση ψυχολογικών προβλημάτων που συνδέονται με την εμμονική συμπεριφορά
- Αποχή και σταθεροποίησή της:
  - Μείωση του στρες.
  - Τρόποι διαχείρισης κινδύνων.
  - Εκπαίδευση πρόληψης υποτροπής.
- Υποστήριξη ατομικών δεξιοτήτων για την κατανόηση, αναγνώριση και αποδοχή παραγόντων και χαρακτηριστικών που οδήγησαν στην προβληματική ενασχόληση.

Θεραπευτική αντιμετώπιση

- Εξατομικευμένη αντιμετώπιση του ατόμου
- Ατομική συμβουλευτική
- Ομαδική θεραπεία
- Οικογενειακή θεραπεία, θεραπεία ζεύγους
- Ομαδική θεραπεία συγγενικών προσώπων
- Ψυχιατρική αντιμετώπιση, φαρμακευτική αγωγή
- Δραματοθεραπεία, διαδραστικό θέατρο, ψυχόδραμα
- Ψυχο-εκπαιδευτικές ομάδες εφήβων.

Εμπλοκή συγγενικών προσώπων στη θεραπεία

Οι ψυχοθεραπευτικές ομάδες συγγενών, η συμβουλευτική ζεύγους στοχεύουν:

- Κατανόηση της εσωτερικής δυσλειτουργικής δομής, δηλ. τη δυσκολία επικοινωνίας από τους ασαφείς ρόλους μέσω της παθητικής μεταφοράς των ευθυνών.
- Μείωση εντάσεων συγκρούσεων, και βίας, λεκτικής ή σωματικής.
- Απεγκλωβισμός από μοτίβα συντήρησης εξαρτητικής συμπεριφοράς.
- Σταδιακή εγκαθίδρυση νέας ομοιόστασης στο οικογενειακό σύστημα.
- Ανάδειξη δυνατών και λειτουργικών στοιχείων κάθε μέλους οικογένειας.

ΚΕΘΕΑ – ΑΛΦΑ 2002 – 2015

ΤΖΟΓΟΣ

Κατηγορία τζόγου

Πληθυσμός: 2.400 άτομα

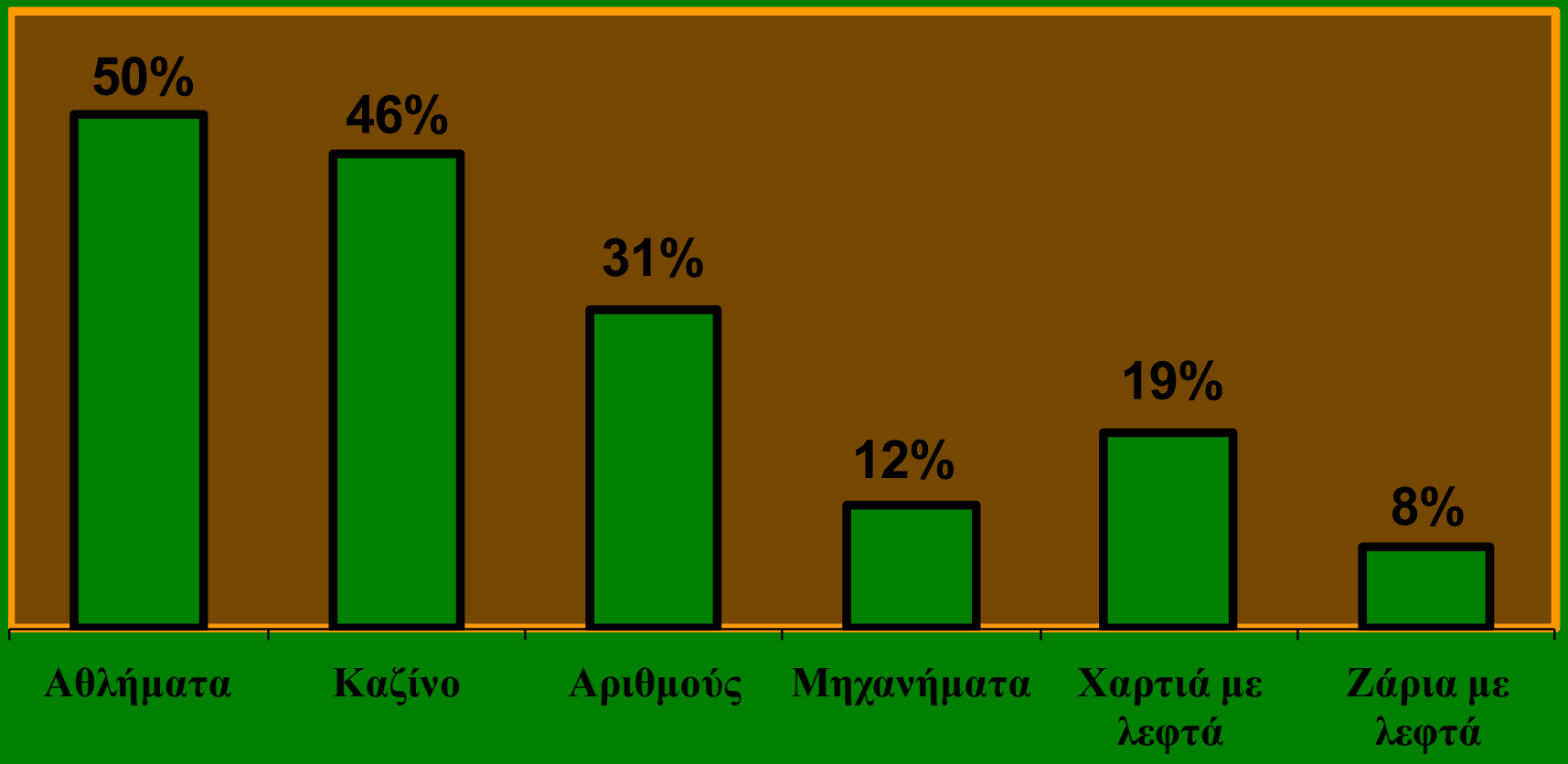

ΚΕΘΕΑ – ΑΛΦΑ 2002 – 2015

ΤΖΟΓΟΣ

Ποσό που δαπανάται / εβδομάδα

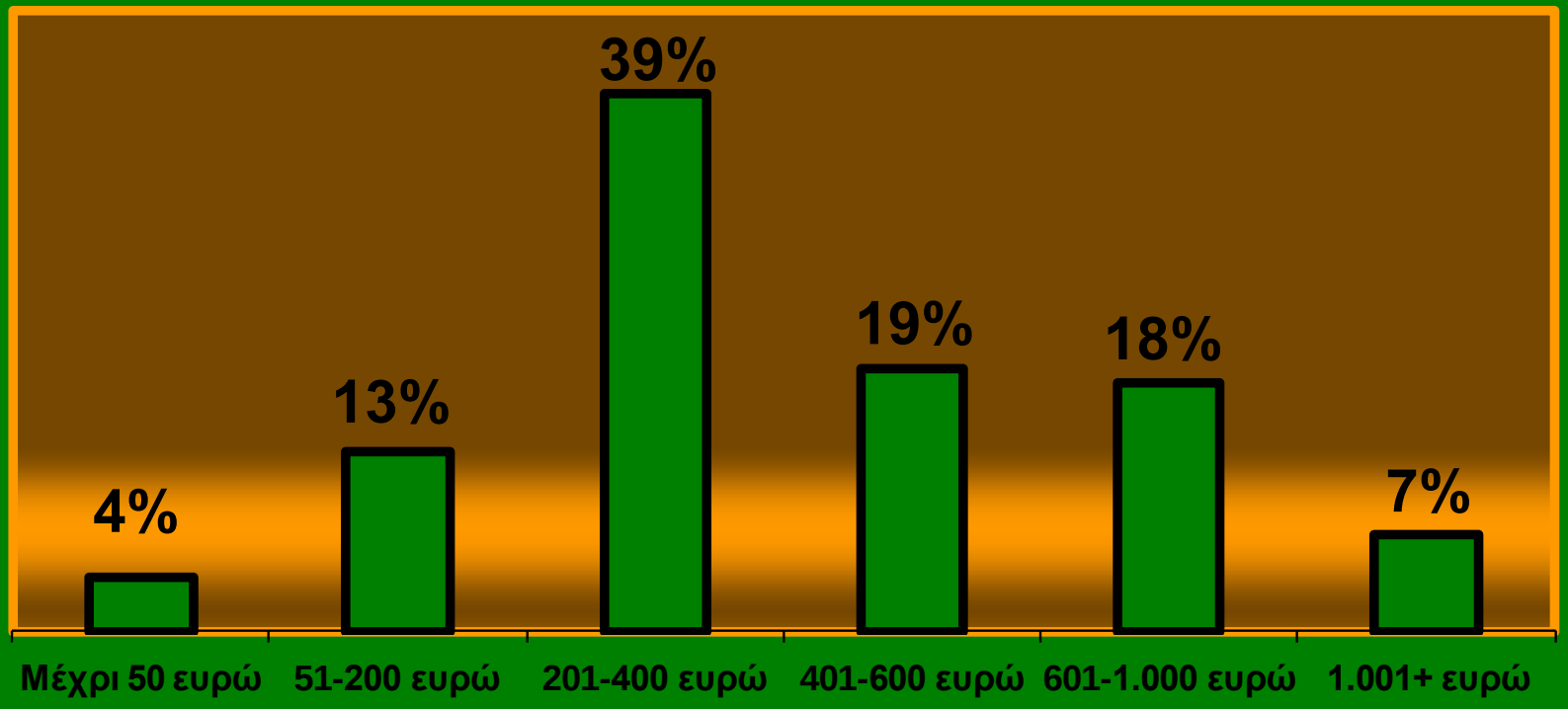

ΚΕΘΕΑ – ΑΛΦΑ 2002 – 2015

ΤΖΟΓΟΣ

Πόσες ώρες έπαιζε/ ημέρα

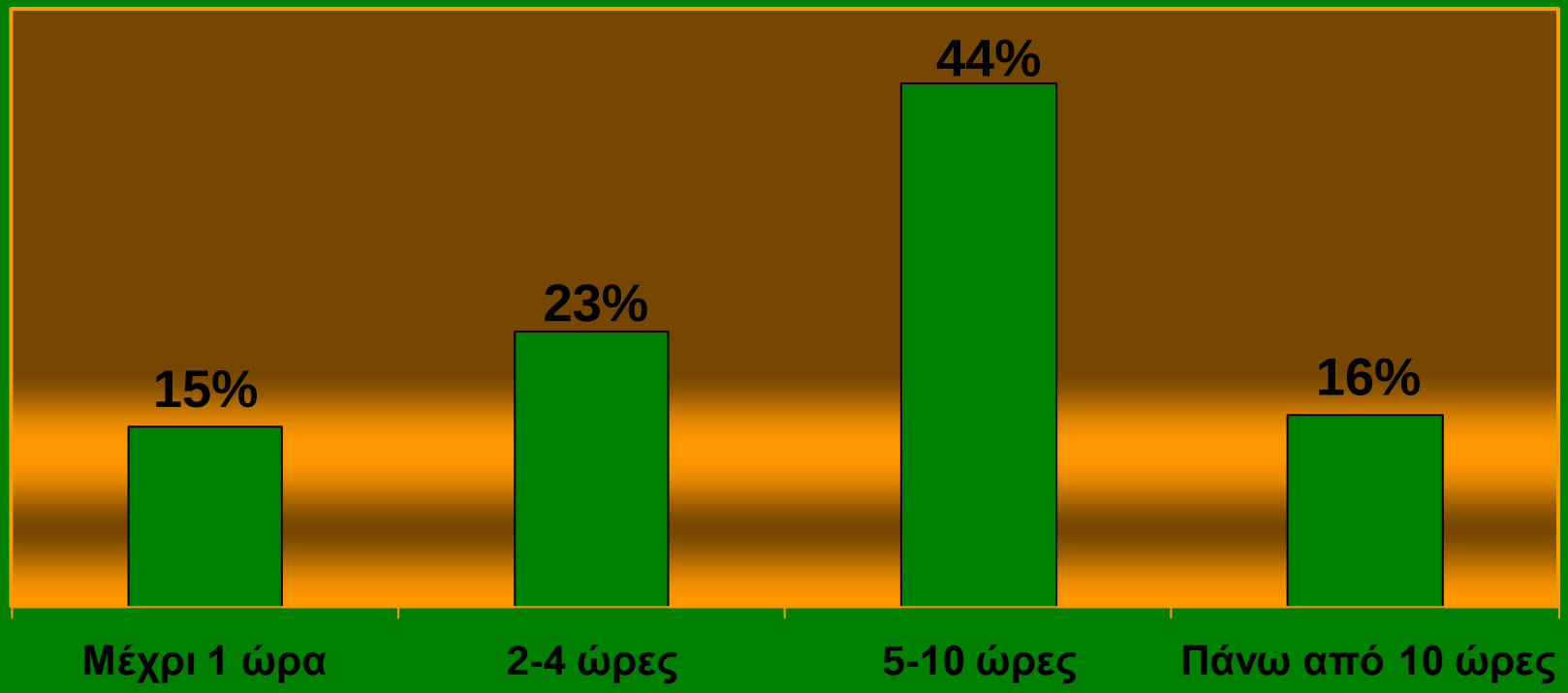

ΚΕΘΕΑ – ΑΛΦΑ 2002 – 2015

ΤΖΟΓΟΣ

Ηλικία έναρξης εξάρτησης

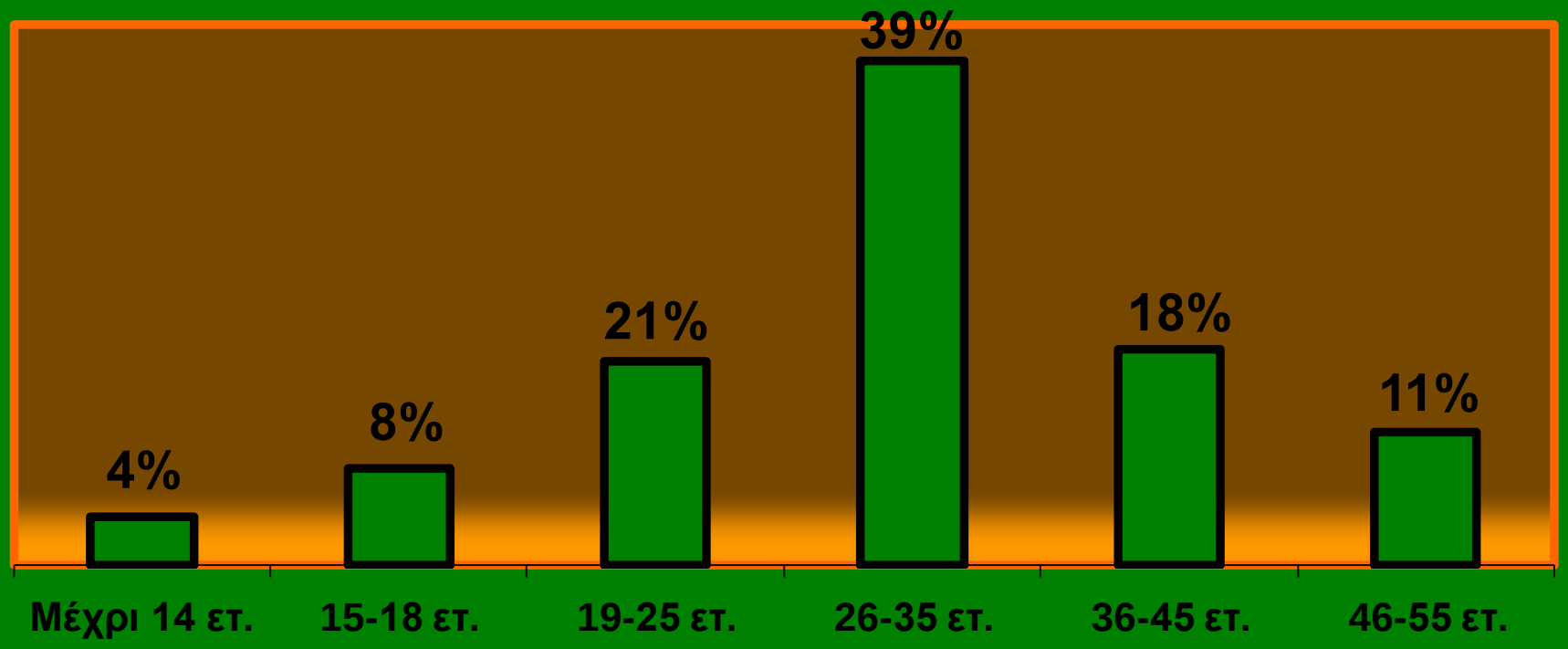

ΚΕΘΕΑ – ΑΛΦΑ 2002 – 2015

ΤΖΟΓΟΣ

Εκπαιδευτικό επίπεδο

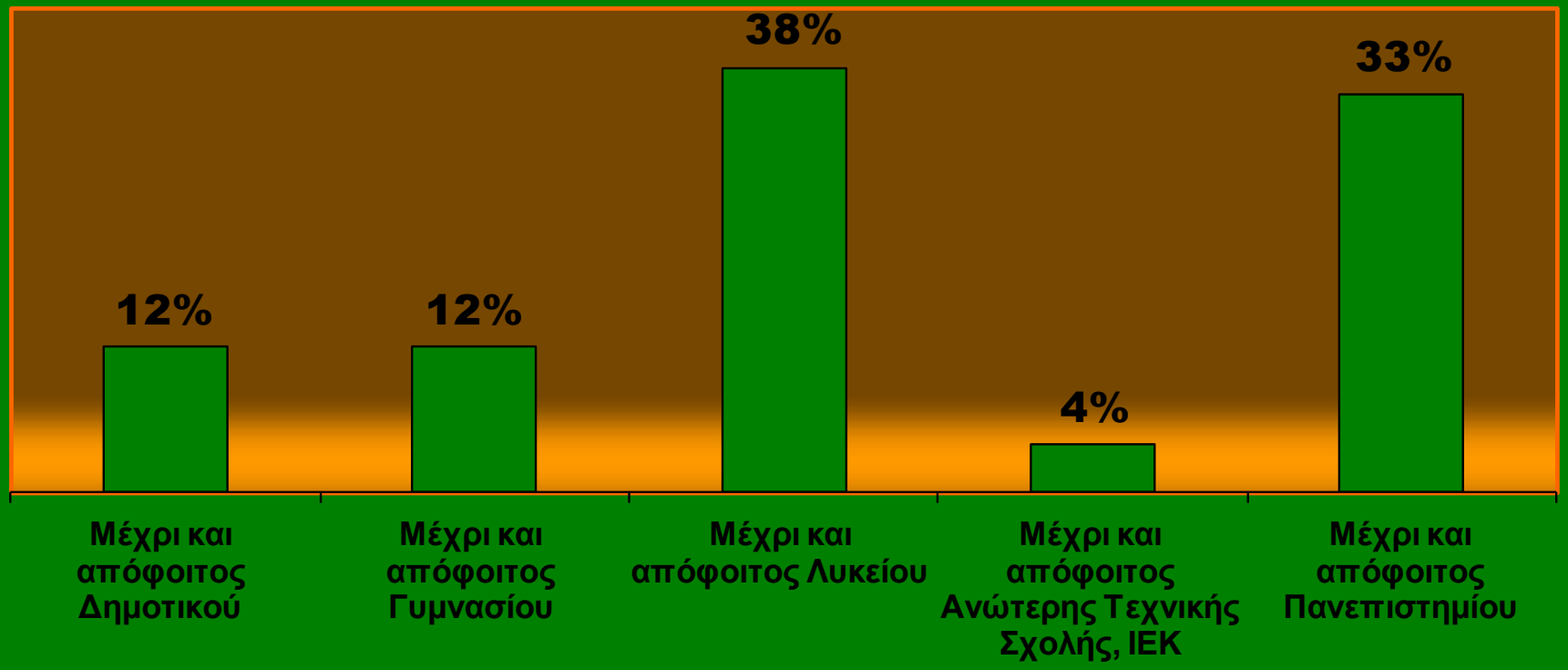

Προφίλ ατόμων που επισκέφθηκαν το ΚΕΘΕΑ ΑΛΦΑ (2002-2015)

- Άντρας 42 ετών
- Γυναίκα 47 ετών
- Παντρεμένος/η
- Σταθερής απασχόλησης
- Τουλάχιστον απόφοιτος λυκείου – Ι.Ε.Κ.

Προφίλ ατόμων που επισκέφθηκαν το ΚΕΘΕΑ ΑΛΦΑ

- Παίζει κυρίως παιχνίδια με **αριθμούς** ή **στοίχημα σε αθλήματα**
- Ξεκίνησε την εξάρτηση **25-35** ετών
- Το 40% έπαιζε μόνο **κρυφά** και το 60% **είτε κρυφά** είτε **φανερά**
- Το **58%** ξόδευε έως 400€ και **37%** έως 600€ εβδομάδα

Προβλήματα οφειλόμενα στον τζόγο:

ψυχολογικά, οικογενειακά, οικονομικά, εργασιακά, κοινωνικά.

Ευχαριστώ για τη προσοχή σας

www.kethea-alfa.gr
info@kethea-alfa.gr